

VERASET VE İNTİKAL VERGİSİ MÜKELLEFİYETİ

Türkiye Cumhuriyeti uyruğunda bulunan şahıslara ait mallar ile Türkiye’de bulunan malların veraset yoluyla veya herhangi bir suretle ivazsız (karşılıksız) bir şekilde bir şahıstan diğer şahsa intikali halinde mirasçılar veya kendisine karşılıksız mal aktarılanlar(hibe) Veraset ve İntikal Vergisi Kanunu’nda tanınan istisna ,muafiyet ve indirimleri dikkate alarak veraset ve intikal vergisi öderler. Ayrıca, Türkiye Cumhuriyeti uyruğunda bulunan şahısların yabancı memleketlerde aynı yollardan mal edinmeleri de veraset ve intikal vergisine tabidir.

Ancak, Türkiye Cumhuriyeti uyruğundaki kişilerin Türkiye sınırları dışında bulunan mallarının, veraset yoluyla veya ivazsız bir şekilde Türkiye’de ikametgahı olmayan yabancı şahıslara intikali bu verginin konusuna girmez. Türkiye’de ikamet eden yabancı bir şahsa intikali ise veraset ve intikal vergisinin konusuna girer. Öte yandan, Türkiye sınırları içinde bulunan malların ivazsız (karşılıksız) intikali, uyruğuna bakılmaksızın vergileme kapsamındadır.

Veraset İntikal Vergisi Mükellefiyetinin Doğumu

7338 sayılı Veraset ve İntikal Vergisi Kanununun 2 nci maddesinde tanımı yapılan malların yukarıda belirtilen kişilere veraset yoluyla veya her ne şekilde olursa olsun ivazsız bir suretle intikal etmesi halinde veraset ve intikal vergisi mükellefiyeti ortaya çıkar. Buna göre, mükellefiyet bir kişinin ölümü, Türk Medeni Kanunu hükümlerine göre hukuken ölümüne karar verilmesi (gaiplik) veya bir kişiye hayatta iken yapılan bağışlamalar ile meydana gelmektedir.

Bir kimsenin ölümü üzerine mirası (malları, hakları ve borçları), Türk Medeni Kanunu hükümlerine göre mirası reddetmemiş mirasçılarına geçer. Mirasçılık ya kanuna ya da miras bırakanın iradesine dayanır.

Gaiplik durumunda mirasçılık

Gaiplik, bir kimsenin ölüm tehlikesi içinde iken kaybolması veya yakınlarının bilgisi dışında uzun bir süre yok olması ve kendisinden haber alınamaması nedeniyle ölmüş olabileceği kanısıyla, yakınlarının başvurusu üzerine mahkeme tarafından öldüğüne karar verilmesidir. Kanuni mirasçı olarak kişilerin gaiplik kararı almak üzere mahkemeye başvuruda bulunabilmeleri için olay tarihinden itibaren; ölüm tehlikesi içinde iken kaybolma halinde en az 1, uzun zamandır haber alınamama halinde ise en az 5 yıl geçmiş olması gerekmektedir.

Gaiplik kararı, gaipliğine karar verilenin öldüğü sanısına dayanmaktadır. Türk Medeni Kanununun 32-35 inci maddeleri gereğince gaiplik kararı verildiği takdirde, mirasçılar aynen

gaibin ölümü gerçekleşmiş gibi mirasçı olurlar. Ancak gaiplik kararından sonra mirasçılar, tereke malları kendilerine teslim edilmeden önce bu malları ileride ortaya çıkması halinde hem gaibin kendisine hem de diğer hak sahiplerine iade edeceklerine dair teminat vermek zorundadırlar. Türk Medeni Kanununun 584 üncü maddesine göre bu teminatın süresi, gaiplik kararı; ölüm tehlikesi içinde iken kaybolan birisi için verilmiş ise 5, kendisinden uzun bir süre haber alınamayan birisi için verilmiş ise 15 yıldır. Mallar intikali, ivazsız bir şekilde intikal eden gayrimenkul ve hakların tesliminde tapuya tescil ile menkul mallar açısından ise fiziki (hukuken iktisap) tasarrufun geçmesi ile meydana gelir.

Veraset Ve İntikal Vergisi Mükelleflerin Beyanı

Veraset ve intikal vergisinin mükellefi, veraset yoluyla veya ivazsız (karşılıksız) bir suretle mal intikal eden gerçek ve tüzel kişilerdir. Gerçek kişiler insanlardır. Türk Medeni Kanununun 28 inci maddesine göre, kişilik, çocuğun sağ olarak tamamıyla doğduğu anda başlar ve ölümle sona erer. Çocuk hak ehliyetini, sağ doğmak koşuluyla, ana rahmine düştüğü andan başlayarak elde eder. Tüzel kişiler ise birden çok gerçek kişinin belirli bir amacın gerçekleştirilmesi için emek ve sermayelerini birleştirmeleri ile oluşan ortaklıklardır. Tüzel kişilerin ancak ölüme bağlı tasarruflarla mirasçı olabilecekleri tabiidir. Ayrıca, 5602 sayılı Kanunda tanımlanan şans oyunları ile gerçek ve tüzel kişilerce düzenlenen yarışma ve çekilişlerde kazananlara ödenen ikramiyeler üzerinden kesilen vergilerin sorumlu durumunda olan kişi veya kurumlarca beyan edilmesi gerekmektedir.

Veraset ve intikal vergisinde mükellefiyet; beyanname verildiği takdirde, beyannamede gösterilen mallar için beyannamenin verildiği tarihte, verilen beyannamede gösterilmeyen mallar ile beyanname verilmeyen hallerde intikal eden malların idarece tespit olduğu tarihte, terekenin yazımı, defter tutma veya resmi tasfiye hallerinde mahkemece bu işlemlerin tamamlandığı tarihte başlar.

Veraset yoluyla intikal eden mal, istisna haddinin altında kalsa dahi beyanname verilmesi gereği vardır.

Beyanname verme süreleri ve özel durum

Veraset yoluyla meydana gelen intikallere ilişkin Veraset ve İntikal Vergisi Beyannamesi; ölüm Türkiye’de meydana gelmiş ise; - mükellefler Türkiye’de bulunuyorsa ölüm tarihini takip eden 4 ay içinde, - mükellefler yabancı bir memlekette bulunuyorsa ölüm tarihini takip eden 6 ay içinde, ölüm yabancı bir memlekette meydana gelmiş ise; - mükellefler Türkiye’de bulunuyorsa ölüm tarihini takip eden 6 ay içinde, - mükellefler ölenin bulunduğu memlekette bulunuyorsa ölüm tarihini takip eden 4 ay içinde, - mükellefler ölenin bulunduğu memleketin dışında başka bir yabancı memlekette bulunuyorsa ölüm tarihini takip eden 8 ay içinde,- gaiplik halinde gaiplik kararının ölüm siciline işlendiği tarihi takip eden 1 ay içinde verilir.

İvazsız intikallere ilişkin Veraset ve İntikal Vergisi Beyannamesi; - malların hukuken iktisap edildiği tarihi izleyen 1 ay içinde, - gerçek ve tüzel kişilerce düzenlenen yarışma ve çekilişler ile şans oyunlarında, ikramiye kazananlardan kesilen veraset ve intikal vergisine ilişkin beyanname bunları düzenleyenler tarafından yarışma ve çekiliş ile müsabakaların yapıldığı günü takip eden ayın 20 nci günü akşamına kadar verilir.

Vergi Usul Kanununda sadece veraset ve intikal vergisi için geçerli olmak üzere iki ek beyan süresi düzenlenmiştir. Şöyle ki: Veraset ve intikal vergisine ilişkin mükellefiyetlerde tahakkuk işlemi yapmak için beyanname verme süresinin sonundan başlayarak 15 gün beklenir. Beyanname bu süre içinde verilirse vergi ziyayı cezası kesilmez ve gecikme faizi de hesaplanmaz. Ayrıca mükellefe tebliğ edilmek şartı ile yeniden 15 günlük süre verilir. Beyanname bu sürede verilirse yine vergi ziyayı olmamış sayılır.

Vergileme ile ilgili diğer hususlarda Gelir İdaresi Başkanlığının internet sitesinde yayınladığı rehberden yararlanılabilir.